לאוין רמא: ה ב מיי' פ"א מהלכות

טוש"ע א"ח סימן תריא

סמג לאוין סט טוש"ע א"ח

סימן תריב סעיף ה:

ד מיי׳ פ״א מהלכות

מאכלות אסורות הל' יג

טוש"ע י"ד [סימן סד סעיף

אן וסימן פ סעיף ו:

מוסף רש"י

משחק בקוביא. נעירנון

והמראה שקורין פרמייל"ה

עמבונות אסור בכולן. שאמרו אסור בכולן. בכל הני לחית בהו לד

ברחילה

המטה, לא אמרו ענוש

כרת אלא על האוכל

כרת אלא על האובי ושותה וכו'. דלא חייבה מורה אלא בהני דכתיבי

נהדים (נדרים פ:)**. ת"ל**

שבתון שבות. לאו ממלאכה הוא אלא מכל

דבר המעכב מלהתענות

מדסמכינן לועניתס (שבת

(:T٦).

רבינו חננאל

תניא בהדיא כשאמרו אסור באכילה לא אמרו

אלא בכחצי שיעור אבל

. ענוש אלא האוכל והשותה

והעושה מלאכה בלבד.

אסור מדרבנן אבל איסורא

אקשינן עלה מיהא דתנן

בשבועות שבועת העדות בטבוכות טבוכת הכדונין אין נוהגת אלא בראויין להעיד, והוינן בה למעוטי

מאי, רב פפא אמר למעוטי

מאי, רב פפא אמר למעוטי מלך, כדכתיב בית דוד דינו לבקר משפט, ואין עד נעשה דיין. רב אחא בר יעקב אמר למעוטי

משחק בקוביא מדאורייתא

הוא ראוי, ורבנן גזרו

אלה, יצא מלך

חלב. ומשני ריש לקיש לעולם מדרבנן [וקרא]

. דאורייחא

ליח ריה.

ובנעילת הסנדל ובתשמי

יווזרוווח

כויכוי.

אע"פ

ובחיכה

סופע ממסים מעיף א: מגמיי פ״ב

שביתת עשור הלכה ה

שביתת עשור הלכה ג

. פ"ב מהלכות

ער.

בנינים ל. ב) ושם לם ז. מ) שפועות כ., ב) [שם נתו. **ג**) [נדרים פ:], **ד**) [כריתו כא.],

תורה אור השלם ו. וְנֶפֶּשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עד אוֹ רָאָה אוֹ יָדֶע אָם לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ:

ויקרא ה א שַׁבָּת שַׁבְּתוֹן הִיא ישַבָּת שַׁבְּתוֹן הִיא ז וְעִנִּיתֶם אֶת ַנְפְשׁתֵיכֶם חֻקָּת עוֹלְם: נָפְשׁתֵיכֶם חֻקָּת עוֹלְם:

ז דַבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. 2. דַבַּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמר כָּל חֵלֶב שור יבשב ועז לא תאכלו: ויקרא ז כג

הגהות הב"ח

(מ) גמ' וכל היכח דענוש כרת לא תני כו׳ כל"ל ותיבת דתני נמחק: רש"י ד"ה איבעית 1. כי קתני מתני ר אשארא: (ג) ד"ה (3) אסור איו לי כו׳ כי כל אוכל חלב מן הכהמה וגו' ונכרתה הרי עונש: (ד) תום' ד"ה כיון כו׳ דדרשה גמורה היא נמי לחלי שיעור: (ה) ד"ה כוי כו' בסימנא דחרוקות בעינן והוא דמיכלע:

תום' ישנים ור' יוחנן אמר אסור מן התורה משום דחזי לאיצמרופי. מיהו עיקר טעמה [ד]ר׳ יוחגן דדרים ליה לקמן מקרא דכל חלב, (ואין כאן) [דאין כח] לאוסרו מקרא. [וקשה] דהכא משמע דמיירי קרא דלכל חלב [לענין מלקות] מדקאמר אין לי אלא כל מישנו בעונש ישנו באוהרה בישט בעונש ישט בטומנים בו', והוה ליה למימר לר' יוחנן הלכה כר' שמעון ולרים לקיש כרבנן, ועוד (כר') [דר'] יוחנן גופיה קאמר בגמ' פ"ג מינין [נזיר לה, ב] ופרק אלו עוברין [פסחים מג, ב] כל איסורין [פסחים מג, כ] כנ חסורין אלסור חוץ מאיסורי מיר לאסור חוץ מאיסורי מיר כי׳, ואי חלי שיעור לקי לירוף למה לי. ואומר רביט דלאו קושיא היא דטלה לרבי בפניא להו מדלא שני ליה רש לקיש ההא ההיא כר׳ שמעון ואנא דאמרי כרבנן, והכא לעניין איסורא דקרא דכל חלב לא מיירי אלא באיסור בעלמא. ובס״פ גיד הנשה [חולין קג, ב] בעי ר' יוחנן שיעור שלם למלקות (דהא כת') [דקאמר התס] אבר מן החי חלקו מבחוץ פטור, מבפנים [פי'] בחוך פיו. ר' יוחנו אמר חייב הרי פיז, לייזמק מנונ מייב הני נהנה גרונו בכזית כו'. מיהו קשה לה"ר אלחנן דמאי שנא דהכת לח יליף כל חלב אלח איסור אוהרה בעלמת ולח מלקות, וחילו בפסחים פרק מלו עוברין [מג, ב] יליף מכל מחמלם לא תאכלו דגן על ידי חערובת ונוקשה בעיניה בלאו, דמאי שנא כל מחמצה לא בא" מכל חלב לא תאכלו. [ו]יש לא ממנג. נדרשות כוי. דעתך לחלק ד**אי** מלקא דעתך יתא כוי ספיקא

ואליבא דר' עקיבא דאמר. במס' שבועות (דף יע:) אדם הנשבע שלא אוכל סתם אוסר עלמו בכל שהוא דהכי תנן שבועה שלא אוכל ואכל כל שהוא ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרים הלכך הא דקתני חייב אי כרבנן סבירא ליה מוקמינן ליה במפרש ואי כרבי עקיבא סבירא

ליה מוקמינן ליה אפי׳ בסתם ורבי שמעון פוטר ר׳ שמעון לטעמיה דאמר בכל שהוא נמי מושבע מסיני הוא דתניא במסכת מכות (דף יז.) ר' שמעוז אומר כל שהוא למכות ולא אמרו כזית אלא לענין קרבן ואי סבירא ליה לריש לקיש דחלי שיעור אסור מדרבנן היכי מוקי לה להא דתני חייב באוכל חלי שיעור והרי אף עליו מושבע משום לאו דלא תסור (דברים יז): וכי תימא כיון דאית ליה היתר מן התורה. אין זה מושבע מסיני וכי משתבע עליה חיילה שבועה ומיחייב עלה: שבועת העדות. שחייב הכתוב עליה קרבן שבועה שנאמר (ויקרא ה) ושמעה קול אלה: והויגן בה למעוטי מאי. דלא תון במתני׳ בהדיא הא תנא ליה רישא נוהגת באנשים ולא בנשים ברחוקים ולא בקרובים בכשרין ולא בפסולין: למעוטי מלך. דתון ביה (סנהדרין דף יח.) לא מעיד ולא מעידין חותו: למעוטי משחק בקוביא. בעירבון דהוי גזלן מדרבנן ופסול לעדות: מדאורייםא מיחוא חוי. דלא הוי גזלו דאורייתא אלא שגזל מידו כמו ויגול את החנית מיד המצרי (ש"ב כג) כך מפרש בב"ק (דף עט:): אם לא יגיד. משמע מי שהגדה שלו מועלת לבעל הדין והאי לא מהניא הגדה דידיה הואיל ולא מקבלינן לה מדרבנן: וכל היכא דענוש כרת לא סני אסור. דקשיא לך לעיל אסור ענוש כרת הוא: איבעית אימא כי קתני. מתניתין (כ) אשארא משום רחינה וסיכה דליכא כרת תנא אסור: שאר סיפרי. דלאו תורת כהנים ספר וידבר ואלה הדברים: שבתוו. וגבי יכוי ספיקא הוא איצטריך קרא לאתויי ספיקא אי משום הא לא איריא קסברי עינוי כתיב וכי היכי דשבתון האמור בשבת אסמכו ביה רבנן שאר

מלאכות שלא היו במשכן ואינה מלאכה גמורה ה"נ שבתון דגבי עינוי דכתיב שבתון הוא לכם ועניתם להוסיף על עינוי אכילה ושתיה קאתי: אין לי אלא שישנו בעונש ישנו באוהרה. גבי חלב קאי דעונשו ואוהרתו סמוכים זה לזה כל חלב שור וכשב ועו לא תאכלו הרי אוהרה וסמיך ליה כי כל אוכל חלב

מן הבהמה (ג) הרי עונש אין לי שיהא מוזהר אלא על כשיעור שהוא ענוש עליו כרת דגבי עונש לא כתיב כל אחלב אלא אאוכל דכתיב כי כל אוכל חלב: כוי. שהוא ספק ואין בו כרת וחלי שיעור שאינו בעונש מניין שהוא באזהרה: חלמוד לומר כל חלב. לא תאכלו הכא כתיב כל אחלב כלומר אפילו כל שהוא: dad

יערך אלמה תניא הזכר ולא טומטום ואנדרוגינוס והוה לן לאוקמ' קרא דהזכר רק באנדרוגינוס ומשני סמי מכאן טומטום ובפרק קמא (דחגיגה דף ד.) תניא זכורך ולא טומטום ופריך איצטריך קרא למעוטי ספיקא יש לומר דהתם פריך משום דבלאו קרא הוה ידעינן דמספיקא לא לייתי דהיכי ניעביד לסמוך דילמא אשה הוי וקא עביד עבודה בקדשים לא ליסמוך דילמא גברא הוא וקא מבטל סמיכה ואע"ג

ואליבא דרבי עקיבא דאמר אדם אוסר עצמו בכל שהוא וכי תימא כיון דאית ליה היתר מן התורה קא חייל קרבן שבועה והתנן שבועת העדות אינה נוהגת אלא בראויין להעיד והויגן בה סלמעומי מאי רב פפא אמר למעומי מלך רב אחא בר יעקב אמר "למעומי משחק בקוביא והא משחק בקוביא מדאורייתא מיחזי חזי ורבנן הוא רפסלוהו ולא קא חיילא עליה שבועה שָאני התם דאמר קרא יאם לא יגיד והאי לאו בר הגדה הוא כלל וכל היכא 6 דתני ענוש כרת לא תני אסור והתניא ביאע"פ שאמרו אסור בכולן לא אמרו ענוש כרת אלא על האוכל ושותה ועושה מלאכה בלבד הכי קאמר כשאמרו יאסור לא אמרו אלא בכחצי שיעור אבל כשיעור ענוש כרת ואף על פי שענוש כרת אין ענוש כרת אלא אוכל ושותה ועושה מלאכה בלבד ואב"א כי קתני אסור אשארא דתנו רבה ורב יוסף בשאר סיפרי דבי רב מניין ליוה"כ שאסור ברחיצה בסיכה ובנעילת' הסנדל ובתשמיש המטה ת"ל 2שבתון שבות: גופא חצי שיעור רבי יוחנן אמר אסור מן התורה ריש לקיש אמר מותר מן התורה רבי יוחנן אמר אסור מן התורה כיון דחזי לאיצמרופי איםורא קא אכיל ריש לקיש אמר מותר מן התורה אכילה אמר רחמנא וליכא איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש אין לי אלא כל שישנו בעונש ישנו באזהרה יכוי וחצי שיעור הואיל ואינו בעונש יכול אינו באזהרה ת"ל יכל חלב מדרבגן וקרא אסמכתא בעלמא הכי נמי מסתברא דאי סלקא דעתך דאורייתא

ידע לההיא ברייתא דהא בסמוך קא מותיב מינה וי"ל דלהכי אילטריך ליה לר' יוחנן לפרושי האי טעמא משום דאי מהרא דכל חלב הוה אמינא עיקר קרא לכוי אינטריך וחני שיעור מדרבנן ואסמכוה אקרא אבל השתא דקאמר טעמא דחזי לאילטרופי סברא הוא מהאי טעמא דדרשה

ביון דחזי לאצמרופי איסורא קאכיל. מימה לי אמאי לא האמר

מטעמא דבסמוך דכל חלב לרבות חלי שיעור דהא ר' יוחנן

גמורה היא (ד) לחלי שיעור: בוי ספיקא הוא כו'. תימה אמאי לא הכריעו בו חכמים אי חיה אי בהמה נבדוק בקרניה שבזה ניכר אי חיה אי בהמה כדאיתא באלו טריפות (חולין דף נט:) וי"ל דשמא היו טועין בסימנא דחרוקות (ס) בעינן והוא דמיבלע חירקייהו והיינו ספיקא דעיזא דכרכוז ואפילו למאן דשרי מרבא דעיוא דכרכוז אפשר דעיוא דכרכוז מחשיב ליה מיבלע חירקייהו

ובכוי איסתפקא להו: איצטריך קרא לרכויי ספיקא.

ואע"ג דאמר פ"ט דבכורות (דף נח:) עשירי ודאי ולא עשירי ספק וכן בשילהי מסכת נזיר (דף סה:) דאמרינן ספק בהרת קדמה ספק שער לבן קודם טהור ויליף לה מקרא דכתיב לטהרו או לטמאו פתח הכתוב בטהרה תחילה ולא פרכינן אינטריך קרא למעוטי ספיקא י״ דהכא פריך שפיר אינטריך קרא [לאמויי] ספיקא דקמי שמיא גליא שהוא שוה כל שעה דהוה מצי למימר לן אי חיה אי בהמה דאי חד מינייהו חיה כולהו חיות ואי חד מינייהו בהמה כולהו בהמות וכן בפ"ק דשחיטת חולין (דף כב:) גבי פרט לתחילת הלהוב שבוה ושבוה פריך אי אמרת ספיקא הוי אינטריך קרא למעוטי ספיקה דקמי שמיה גליה שכל שעה שוה דכל תחילת הלהוב גדולים נינהו או קטנים נינהו אבל בספק עשירי לא הוה מלי למימר כולהו עשירי דיש מהן שהם תשיעי ויש מהן עשירי וכן בספק בהרת קודמת זימנין שער לבן

קודם ובס"פ על אלו מומין (בכורות דף מא:) דתניא כשהוא אומר למטה זכר שאין תלמוד לומר להוליא טומטום ואנדרוגינוס ופריך מני אילימא ת״ק אילטריך קרא למעוטי ספיקא לאו מטומטום פריך שאין כולן שוין יש מהם זכר כשיקרע ימצא זכר ויש מהם נקבה אלא מאנדרוגינוס פריך דכולהו שוין דקמי שמיא גליא או כולהו זכרים או כולהו נקבות והא דקאמר התם אמר רב חסדא מחלוקת באנדרוגינוס אבל טומטום דברי הכל קדוש מספיקא דלא אתא קרא למעוטי טומטום אע"ג דלאו קמי שמיא גליא מכל מקום כיון דאיכא לאוקמי מיעוט לאנדרוגינוס שיש בו נקבות לא מסתבר לאוקמיה בטומטום דשמא יקרע וימלא זכר דטפי מסתבר

לאוחמי באנדרוגינוס מבטומטום ולהכי פריך אלא מעתה בערכין

דגזרו ביה לא חיילא עליה שבועת העדות. ושנינן שני עדות דכתיב בה אם לא יגיד ונשא עונו, מי שמגיד והגדתו מתקיימת . וגם זה משחק בקוביא שאפילו מגידים אין עדותן מתקיימת, לפיכך פטורין משבועת העדות. חצי שיעור, ר' יוחנן אומר אסור מן התורה, דכיון דחזו לאיצטרפי ארילה אסור מדרבנן, אכילה אמר רחמוא ולירא איחיריה דסמיכה לא מעכבא מכל מקום לא מייתי קרבן לכתחילה כדי לבטל סמיכה כדאמר בפסחים בפרק האשה (דף פח:) גבי ה' שנחערבו עורות פסחיהן ונמצא יבלת באחת מהן כולן פטורין מלעשות פסח שני משום דלא אפשר דלא מייתי ומתני במותר פסח משום דפסח לא בעי ןישנן] באזהרה, כוי וחצי שיעור שאינן בעונש יכול סמיכה ומותר פסח בעי סמיכה והא דאמר במסכת שקלים (דף יא:) ומייתי לה בפרק האיש מקדש (קדושין דף נה.) בהמה שנמצאת מירושלים למגדל

הוא איצבריך קרא דרבויי ספיקא. נראה דהוה מני לדייק איפכא, דנשלמא אי חני שיעור אסור מן הסורה עיקר קרא לחני שיעור אדנבריך קרא דרבויי ספיקא. נראה דהוה אמיהו שמא יש להעמידו לדושא אמרמ.

עדר זכרים עולות נקבות זבחי שלמים ומקריבין אותן בלא סמיכה לפי שאין מכירין בעליהן שאני התם דכבר הוקדשו ואין להם תקנה בע"א אם

לא נקריבם בלא סמיכה וספק מצורע דמייתי אשם בפ' המערובות (זבחים דף עו:) וקא מבטל סמיכה למאן דאמר סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא מקוני גברא שאני ואם מאמר והא רב דסבר בס"פ המפלח (נדה דף כח.) דאנדרוגינוס ספיקא הוי מדטמא בלובן ואודם ומדפסיק

בס״פ הערל (יבמות דף פג.) כרבי יוסי דאמר לא הכריעו בו אם זכר אם נקבה ובריה בפני עלמה הוא דקאמר רבי יוסי התם בברייתא לאו דוקא